Redacţiunea, Administraţiunea Tipografia:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în **Viena:** *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în **Budapesta**: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în **Frankfurt**: *G. L. Daube*; în **Hamburg**: *A. Steiner.*
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoielă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 45. — Braşovŭ, Duminecă, 27 Februarie (11 Martie) — 1888.

Braşovŭ, 26 Februarie a. c.

Reproducemŭ mai josŭ în traducere fidelă unŭ articulŭ de fondŭ apărutŭ în fóia oposiţională maghiară „Pesti Naplo“ Nr. 39 dela 8 Martie a. c., sub titlulŭ *„Statŭ şi naţionalitate“*, care este fórte caracteristicŭ şi interesantŭ, pentru că atinge durerósa córdă a situaţiunei, în care se află de presentŭ atâtŭ oposiţiunea maghiară câtŭ şi naţionalităţile nemaghiare faţă cu partida dela putere.

Articululŭ din vorbă este scrisŭ din incidentulŭ alegerii întêmplate în Caransebeşŭ şi a atitudinei deputaţilorŭ aleşĭ d-nii Doda şi Popovicĭ faţă cu dieta ungară, şi a enunciaţiunei d-lui Dr. Alexandru Mocsionyi, prin care aprobă acéstă atitudine.

Vorbesce fóia oposiţională unguréscă şi de pasivitatea Românilorŭ, pe care neapĕratŭ o desaprobă din punctulŭ ei dn vedere, dér vorbesce şi de purtarea naţionalităţilorŭ faţă cu guvernulŭ şi cu oposiţiunea maghiară, şi ajunge la resultatulŭ că, décă oposiţiunea maghiară nu póte rĕsturna guvernulŭ actualŭ şi sistemulŭ sĕu ruinătorŭ pentru întregŭ poporulŭ şi pentru tótă ţéra, causa este atitudinea politică a naţionalităţilorŭ.

Naţionalităţile, ḑice „Pesti Naplo,“ alegŭ totŭ guvernamentalĭ, adauge însĕ în modŭ fórte semnificativŭ, că mai punŭ şi candidaţĭ de ai lorŭ naţionalĭ, dér aceştia de regulă cadŭ; mai impută apoi că o parte din ele facŭ pasivitate.

La acea însĕ, că cum se'ntêmplă tóte aceste lucrurĭ, „Pesti Naplo“ nu'şĭ dă nicĭ macar silinţa de a se gândi, aşa încâtŭ se pare că voesce sĕ arunce vina totŭ numai asupra naţionalităţilorŭ, fără însĕ a cerceta, décă nu cumva la tóte acele apariţiunĭ dureróse pórtă vina şi oposiţiunea unguréscă. Se mărginesce numai a susţiné pe temeiulŭ faptelorŭ petrecute, că nu naţionalităţile suntŭ acelea, care nu se potŭ ferici din causa oposiţiunei maghiare, ci din contră acésta nu se póte ferici diu causa naţionalităţilorŭ. Despre aceea, că cum a ajunsŭ parte mare din alegĕtorii naţionalităţilorŭ la discreţiunea celorŭ dela putere şi a sistemului lorŭ de guvernare monstruosŭ, „Pesti Naplo“ nu ne scie spune nimicŭ, cu tóte că era aprópe de mintea omului de a chibzui, décă nu cumva oposiţiunea maghiară, prin aceea că a sprijinitŭ totdéuna în modulŭ celŭ mai fanaticŭ tóte mĕsurile luate spre a paralisa desvoltarea de sinestătătóre a naţionalităţilorŭ, în viéţa publică nu mai puţinŭ ca şi pe tĕrêmulŭ culturalŭ, a contribuitŭ la miserabila stare de lucrurĭ, care l'a făcutŭ pe d-lŭ Tisza absolutŭ stăpânŭ peste cele mai multe comitate locuite de naţionalităţĭ.

Ridicatu-şĭ-au vr'odată oposiţionalii ungurĭ din dietă vocea întru apĕrarea dreptăţii, când a fostŭ vorba de a se întroduce şi în Ardealŭ legea electorală mai liberală din Ungaria şi când s'au auḑitŭ plângerile naţionalităţilorŭ despre artificiósa împărţire a cercurilorŭ electorale, făcută cu scop de a paralisa alegerea celorŭ de naţionalitate nemaghiară?

Când s'a modificatŭ legea municipală întroducêndu-se sistemulŭ administrativŭ de aḑĭ, care eschide în modŭ artificialŭ cuvenita representare a nemaghiarilorŭ şi se deschide pórta maiorisării lorŭ prin ómenii dela putere, ridicatu-şĭ-a vocea oposiţiunea maghiară? Protestat'a ea în contra nedreptei arondărĭ a municipiilorŭ esecutată totŭ în acelaşĭ scopŭ? Făcut'a ea câtŭ de puţinŭ spre a delătura causele carĭ au datŭ nascere pasivităţii Românilor ardelenĭ, pe care o regretă aşa de multŭ „Pesti Naplo?“

Nicĭ pomenire de tóte acestea. Din contră amŭ vĕḑutŭ pe cei din tabĕra lui „Pesti Naplo“ totdéuna alăturĭ cu guvernamentalii când s'a tractatŭ de vr'o restricţiune îndreptată în contra lorŭ şi când au fostŭ acusate pe nedreptŭ că arŭ avé nisuinţe duşmane esistinţii statului.

Cum putéu sĕ s'aştepte dér în asemenĭ împrejurărĭ oposiţionalii ungurĭ, ca sĕ se fericéscă cu ajutorulŭ naţionalităţilorŭ, când ei au lucratŭ, ca şi guvernamentalii, totdéuna în contra acestorŭ naţionalităţĭ?

Tristŭ lucru, décă oposiţionalii ungurĭ recunoscŭ importanţa sprijinului din partea naţionalităţilorŭ nemaghiare pentru îndreptarea relelorŭ ce bântue aḑĭ statulŭ, dér nu potŭ produce altă dovadă de comunitate cu ele decâtŭ asuprirea ce trebue sĕ o îndure şi unii şi alţii din partea sistemului monstruosŭ de aḑĭ!

Dér şi în acéstă asuprire, de care vorbesce „Pesti Naplo“, elŭ însuşĭ recunósce că nu este deplină egalitate. Elŭ ḑice adecă într'unŭ locŭ, că principiulŭ guvernului, după care „statulŭ este alŭ lui şi alŭ partidei sale“, şi că orĭ-şi-care, décă nu e guvernamentalŭ, sĕ fiă scosŭ din viéţa publică şi sĕ nu se împărtăşéscă de folósele statului nicĭ sĕ se pótă valora pe tĕrêmulŭ socialŭ, a produsŭ o amărîciune, care'i face pe nemaghiarĭ sĕ créḑă, că ei suntŭ scoşĭ din monopolulŭ statului numai fiindŭ că suntŭ nemaghiarĭ şi suntŭ declaraţĭ de guvernŭ ca „panslavĭ“, „dacoromânĭ“ şi „omladiniştĭ“.

Va sĕ ḑică este o deosebire între Maghiarii din oposiţiune şi între Nemaghiarĭ în punctulŭ asupririi, şi „Pesti Naplo“ îşĭ rĕstórnă numai tóte „bunele“ sale intenţiunĭ, ce parŭ a licări icĭ-colo printre şire, când recomandă guvernului a câştiga pe fruntaşii naţionalităţilorŭ dându-le titlurĭ şi nemeşugurĭ, şi numindu-i magnaţĭ, cum ḑice că ar fi trebuitŭ sĕ facă cu d-lŭ Mocsonyi.

Nu'nţelegemŭ, cum ar puté în asemenea casŭ sĕ se îndrepteze greşala de care vorbesce fóia unguréscă şi naţionalităţile sĕ pótă ferici oposiţiunea maghiară, când guvernulŭ ar urma sfatului ei şi când i-ar succede a câştiga astfelŭ pe toţĭ fruntaşii naţionalităţilorŭ, carĭ arŭ fi chemaţĭ a contribui prin oposiţiunea lorŭ neînduplecată la acea fericire.

Noi nu credemŭ, că „Pesti Naplo“ n'ar vedé paradoxulŭ în care se 'ncurcă cu afirmările sale, din contră trebue sĕ credemŭ, că alte sunt durerile sale, dér aluatulŭ din care suntŭ plămădiţĭ fruntaşii naţionalităţilorŭ e cu multŭ pré bunŭ, decâtŭ ca sĕ pótă servì spre alinarea lorŭ.

Demisionarea ministerului Brătianu.

In întrunirea ce au ţinut'o membrii maiorităţii camerei şi senatului românŭ Marţa trecută, d-lŭ Ionŭ *Brătianu* arătă într'o vorbire causele ce-lŭ facŭ sĕ se retragă dela guvernŭ. Intre altele ḑise:

....Mulţĭ m'au întrebatŭ de ce mĭ-am datŭ demisiunea.

La rêndulŭ meu ḑicŭ acestora, că, până când nu vorŭ purta şi ei sarcina şi rĕspunderea pe care am purtat'o eu doispreḑece anĭ în timpulŭ şi în condiţiunile cele mai grele, nu au dreptulŭ a mĕ acusa, că mĭ-am datŭ demisiunea.

Dér afară de consideraţiunĭ personale, sĕ judecămŭ lucrurile omenesce.

Cei carĭ stau afară din guvernŭ au ilusiunĭ despre cei ce suntŭ la guvernŭ şi cu timpulŭ le pierdŭ. Aşa şi cei carĭ suntŭ la putere pierdŭ multe din ilusiunile ce au avutŭ când au luatŭ cârma afacerilorŭ publice. Lipsa de ilusiunĭ însĕ face de scadŭ puterile ce le aveau la începutŭ.

Ca cestiune generală voiu ḑice, că de unŭ omŭ, care a statŭ prea multŭ la putere, i se urăsce lumei. Acesta este simţĕmêntulŭ generalŭ pentru ómenii, de altă taliă, cum suntemŭ noi. Aduceţi-vĕ aminte de Aristidŭ celŭ dreptŭ din Grecia, care a fostŭ datŭ judecăţei ca sĕ fie espatriatŭ. Espatriarea se făcea prin votulŭ cetăţenilorŭ scrisŭ pe o scoică. Unŭ omŭ din poporŭ înaintează cu o scoică spre Aristidŭ, pe care nicĭ nu'lŭ cunoscea, şi'i ḑice: scrie că sĕ fie espatriatŭ. Aristidŭ îlŭ întrebă: Dér îlŭ cunoscĭ, şi şci causa? Nu, rĕspunde elŭ, însĕ mi s'a urîtŭ de dênsulŭ că totŭ audŭ că elŭ este Aristidŭ celŭ dreptŭ.

E bine ca după doispreḑece anĭ de putere sĕ mĕ retragŭ. E bine ca lumea sĕ se încredinţeze, că nu orĭce idealŭ iute şi uşorŭ se realiséză şi că unele lucrurĭ se potŭ face şi că altele nu se potŭ îndeplini. Nu e rĕu decĭ sĕ vină şi alţii sĕ urmăréscă idealulŭ ce-lŭ are ţéra, ca lumea sĕ se convingă, că şi ei facŭ greşelĭ, că şi ei nu-lŭ potŭ atinge pe deplinŭ.

Am simţitŭ necesitatea de a mĕ retrage dela guvernŭ, căcĭ acei ce-şĭ pierdŭ ilusiunile îşĭ pierdŭ şi puterile şi trebue sĕ vină sĕ lucreze alţĭ ómenĭ cu ilusiunĭ nouĕ.

Aţĭ mai vĕḑutŭ apoi câte pasiunĭ s'au desfăşuratŭ în timpulŭ din urmă.

Căcĭ d-vóstră sciţĭ, că atuncĭ, când omulŭ sufere, elŭ aruncă tótă vina suferinţei sale pe cei dela putere. Te lovescĭ şi de o masă şi totŭ îţĭ vine sĕ te întorcĭ sĕ dai cu pumnulŭ în ea, dér încă când ai înaintea d-tale ómenĭ? Patimele au devenitŭ cu atâtŭ mai înverşunate, cu câtŭ la noi ne-amŭ deprinsŭ în totd'auna de a arunca în tóte vina asupra guvernului.

Şi toţĭ aceştĭ înverşunaţĭ, toţĭ aceştĭ pasionaţĭ au întreprinsŭ o campaniă crâncenă în tótă ţéra în potriva mea, zugrăvindu-mĕ ca pe unŭ jăfuitorŭ şi unŭ tiranŭ.

Bine este ca sĕ facemŭ sĕ mai dureze o asemenea stare de lucrurĭ înveninată? Nu, de sigurŭ. Nu e bine nicĭ pentru interesele generale ale ţĕrei, ca străinii sĕ védă la ce gradŭ de agitaţiune au ajunsŭ spiritele în ţéră...

Retrăgêndu-mĕ dela putere spiritele se vorŭ linişti, ér noi ne vomŭ continua a ne face datoria şi a nu ne lăsa pe lene.

V'aţĭ întrunitŭ aci ca sĕ scimŭ cu toţii ce trebue făcutŭ în aceste împrejurărĭ grele. Am luatŭ cuvêntulŭ ca sĕ vĕ spunŭ şi eu părerea.

Am declaratŭ deja principelui Ghica când l'am vĕḑutŭ pierḑêndŭ credinţa în formarea unui nou cabinetŭ; i-am ḑisŭ: sĕ-ţĭ iasă din gândŭ că nu vei puté alcătui unŭ ministerŭ, căcĭ eu nu mai pot reintra. Reintrarea mea ar fi o comedie şi aşĭ puté lipsi ţĕrei şi regelui de bună cuviinţă. Trebue sĕ ajungĭ la scopŭ, căcĭ ai fostŭ totdéuna Românŭ bunŭ şi ţĭ-ai îndeplinitŭ datoria către ţéră. Noi toţĭ îţĭ vomŭ da sprijinulŭ. Sĕ nu ḑicĭ „nu se póte“, căcĭ acestŭ cuvêntŭ ar trebui ştersŭ din dicţionarulŭ nostru politicŭ. De nu vei face totŭ pentru a reuşi s'ar puté întêmpla ca minoritatea sĕ vină la ministerŭ. Acésta ar fi ceva cu totulŭ neconstituţionalŭ, când majoritatea póte guverna. Dér décă minoritatea ar veni acum la putere, cu tóte patimele ei, aşa nepotolite cum ele suntŭ, fără ca sĕ alégă neghina din grâu, s'ar întêmpla de sigurŭ o catastrofă. Când s'au făcutŭ alegerĭ, carĭ au datŭ o maioritate guvernului, şi când minoritatea ar fi chemată la putere şi ar voi sĕ isbutéscă în alegerĭ cu orĭ-ce preţŭ — şi o va face — nu vedeţĭ ce vĕrsărĭ de sânge s'ar întêmpla?

Şi nu vedeţĭ, că prin acésta s'ar compromite regimulŭ parlamentarŭ în România?

Şi bine ar fi, ca acésta sĕ se întêmple tocmai în momentulŭ când póte va isbucni resbelulŭ? Căcĭ orĭ-ce ar face conducĕtorii statelorŭ celorŭ marĭ pentru a'lŭ împedeca, resbelulŭ totŭ póte isbucni dintr'unŭ momentŭ într'altulŭ, căcĭ adesea elŭ depinde de evenimente neprevĕḑute.

Ei, bine ar fi ca resbelulŭ sĕ ne găséscă în lupte intestine şi desbinărĭ? Puterile de apĕrare ale ţĕrii nu arŭ fi slăbite şi chiar nimicite? O catastrofă internă e de ajunsŭ pentru ca sĕ sdrobéscă cu desĕvêrşire finanţele nóstre, căcĭ creditulŭ nostru e constituitŭ abia de ierĭ, şi fără finanţe nu póte face nicĭ o ţéră faţă în împrejurărĭ grele.

Totulŭ decĭ ne îndémnă sĕ ne facemŭ datoria şi sĕ dămŭ sprijinulŭ nostru principelui D. Ghica, după cum elŭ nĭ-a datŭ sprijinulŭ sĕu în timpŭ de 12 anĭ...

Putemŭ avé tótă încrederea în Principele Ghica, căcĭ elŭ nu e de erĭ... Sĕ-i dămŭ decĭ totŭ sprijinulŭ. Guvernulŭ dispunêndŭ de o maioritate puternică, va impune oposiţiei, orĭ câtŭ ar persista dênsa în calea rătăcită pe care a apucat.

Principele Ghica a rĕspunsŭ următórele:

Sciu mulţĭ din D-v. câtŭ m'am temutŭ de momentulŭ fatalŭ la care am

ajunsŭ şi de câte orĭ am conjuratŭ pe d. Brătianu sĕ nu părăsĕscă puterea.

Eu credŭ, că atuncĭ, când unŭ bărbatŭ a sĕvêrşitŭ actele cele marĭ pe carĭ le-a îndeplinitŭ d. Brătianu, elŭ găsesce totdéuna în ele o forţă de a merge înainte. Dér din causa împrejurărilorŭ ce nĭ-a arătatŭ, d-sa a credutŭ că a venitŭ momentulŭ psichologicŭ pentru a nu întinde mai multŭ o situaţiă peste mĕsură de încordată.

M. S. Regele m'a chematŭ sĕ formezŭ noulŭ cabinetŭ. Puteţĭ fi siguri că îmĭ voiu face datoria. Pentru ca sĕ mĭ-o potŭ face, îmĭ trebue sprijinulŭ seriosŭ şi energicŭ alŭ d-lui Brătianu şi alŭ maiorităţiĭ. Din parte-mĭ, nu am nevoiă şi îmĭ facŭ o profesiă de credinţă, căcĭ nu sunt nou în politică, ci stau în arenă de mai bine de 50 de anĭ.

Ce dorescŭ sĕ facŭ este sĕ primescŭ cu braţele deschise pe orĭ-care, din oposiţiă ar voi sĕ ia parte la trebile ţĕrii, căcĭ sciţĭ, d-lorŭ, ce marĭ pericule ameninţă...

Sperŭ că cu ajutorulŭ lui Dumnedeu voiu reuşi...

D. generalŭ *Leca* şi *Orĕscu,* în numele maiorităţeĭ camereĭ şi a senatului, au asiguratŭ pe principele Ghica de concursulŭ lorŭ.

„Statŭ şi naţionalitate".

Sub titlulŭ acesta scrie *„Pesti Naplo"* în Nr. 39 dela 8 Martie a. c. următórele:

Cele 2,403,000 Valahĭ din Ungaria nu au nicĭ unŭ deputatŭ în dieta ungară — dice Traianŭ Doda — de ce sĕ fiă elŭ singurŭ acolo? Protestéză şi nu se duce, şi aşa face şi urmaşulŭ sĕu, şi cerculŭ Caransebeşului va alege din nou.

Acéstă passivitate o aprobă Alecsandru Mocsony, politiculŭ valahŭ cultŭ şi cuminte, şi o aprobă massa alegĕtorilorŭ severinenĭ, şi poporulŭ valahŭ, pentru că repetă acéstă alegere negativă.

Noi nu împărtăşimŭ acéstă părere şi nu o aprobămŭ. Nu o aprobămŭ pentru că stă în contradicere cu ideea de statŭ, cu constituţionalismulŭ şi cu datoria cetăţenéscă. Nu negămŭ credinţa Valahilorŭ către statŭ şi iubirea lorŭ către patriă, sciindŭ că e o mică minoritate aceea, care e infidelă; dér urmarea iubirei de patriă este, ca sĕ recunóscemŭ statulŭ, sĕ primimŭ aşedĕmintele sale legale, şi décă avemŭ obiecţiunĭ, plângerĭ, séu dorinţe de reformă, sĕ nisuimŭ a-le câştiga valóre acestora, precum şi convicţiunilorŭ nóstre politice între marginile statului şi pe cale legală; negaţiunea e unŭ pĕcatŭ, passivitatea e fără scopŭ. Nu-i iertatŭ, ca cetăţenii sĕ rupă legătura dintre ei şi statŭ, legătura ce o oferŭ aşedĕmintele constituţionale. Constituţia e pentru aceea, ca tóte clasele poporului sĕ se împărtăşéscă de ea. Celŭ ce nu trăesce cu dreptulŭ sĕu constituţionalŭ e însuşĭ de vină, décă interesele lui nu se iau în considerare. *Les absents ont toujours tort* (Absenţii totdéuna au nedreptŭ). Parlamentarismulŭ n'ar puté sĕ esiste şi n'ar fi libertate, décă fiăcare minoritate ar eşi din dietă pentru că n'are prospecte de a alcătui lege şi guvernŭ. Pentru aceea póte face politică, póte esercia influinţă. Şi e datoria cetăţenilorŭ de a trăi cu drepturile constituţionale, şi care de bună-voiă renunţă la esercitarea dreptului, sĕ nu se plângă, că nu are libertate. Şi acéstă datoriă nu obligă numai pe alegĕtorĭ, ci şi pe deputatulŭ alesŭ: e unŭ obligamentŭ moralŭ alŭ lui de a se înfăţişa în dietă şi a lua parte la politică.

Passivitatea nu se póte justifica în nicĭ unŭ chipŭ, dér nicĭ cu resultatele ei nu se potŭ lăuda aceia carĭ o facŭ şi o urméză. Mai multŭ succesŭ arŭ puté documenta ei, décă arŭ conlucra cu ceilalţĭ cetăţenĭ şi cu celelalte partide. E uşorŭ a duce *ad absurdum* acéstă teoriă; décă fiăcare naţionalitate, décă fiăcare elementŭ nemulţămitŭ din ţĕră ar face aşa, cum îlŭ învaţă Doda, constituţiunea ar deveni unŭ paradoxŭ şi statulŭ s'ar guverna neapĕratŭ în modŭ absolutisticŭ. Sĕ póte că acesta sĕ fiă idealulŭ lui, dér popórele europene, fără deosebire, preferă constituţionalismulŭ, cu greşelile parlamentarismului cu totŭ.

Dér pentru ce nu au 2,403.000 de Valahĭ nicĭ unŭ deputatŭ în parlamentŭ, şi adevĕratŭ e că n'au? Şi pentru ce n'au deputaţĭ 1,855.000 de Slovacĭ, şi adevĕratŭ e că n'au? Şi pentru ce n'au 355,000 de Rutenĭ deputaţĭ, şi óre în adevĕrŭ nu au? Şi de ce au 1,869.000 de Nemţĭ deputaţĭ în dietă şi de ce nu se plângŭ că suntŭ eschişĭ? Óre adevĕratŭ e, posibilŭ e, ca 2,840,000 de Slavĭ şi 2,403.000 de Valahĭ, ca prin urmare 5,243.000 de ómenĭ sĕ fiă scoşĭ din constituţiune şi eschişĭ din parlamentŭ, şi ca 6,403.000 Maghiarĭ sĕ tragă la sine statulŭ şi tótă puterea lui? Pe lângă o constituţiune a staturilorŭ şi ordinelorŭ, acésta s'ar puté închipui, cu tóte că chiar şi atuncĭ n'a fostŭ aşa nicĭodată, pentru că erau nemeşĭ slovacĭ, valahĭ şi sêrbĭ şi se împărţiau în privilegiele statului cu Maghiarii, ca nemeşĭ maghiarĭ cu drepturĭ egale; pe lângă sistemulŭ representativŭ însĕ, unde alegŭ cercurile, unde adeseorĭ suntŭ numaĭ alegĕtorĭ slovacĭ, românĭ şi rutenĭ etc. orĭ suntŭ celŭ puţinŭ în maioritate ne'ndoiósă, a susţiné aşa ceva şi susţiindŭ a esecuta este o imposibilitate patentă.

Unde suntŭ dér deputaţii Valahilorŭ, Slovacilorŭ, Sêrbilorŭ şi Rutenilorŭ? Unde? Acolo unde au fostŭ aleşĭ — în partida guvernamentală.

Privĭţĭ la comitatele Bacs, Torontalŭ, Timişŭ, Caraşŭ, Făgăraşŭ, Alba-inferióră, Maramurĕşŭ, Trencsen, Arva, Lipto, Turocz şi altele. Deputaţii lorŭ suntŭ totŭ numai guvernamentalĭ, ei dau marea maioritate. Ei susţinŭ regimulŭ de astădĭ.

Cea mai mare nedreptate este a învinovăţi pentru acésta pe Maghiarĭ. Tocmai Maghiarii se opunŭ şi o mică parte a Nemţilorŭ. Maghiarimea nu e unită politicesce, ci se desparte în partide şi din cercurile Maghiarilorŭ ese quint esenţa şi singurile oposiţiunĭ, care mai de mai multŭ de unŭ deceniu se luptă cu tăria în contra acestui sistemŭ de guvernare şi a bărbaţilorŭ lui, pentru ca, décă se póte, sĕ-lŭ restórne. Dér nu-i succede din causa Slovacilorŭ, Valahilorŭ, Sêrbilorŭ şi a Rutenilorŭ, pe ai cărorŭ alegĕtorĭ se radimă guvernulŭ şi ai cărorŭ deputaţĭ suntŭ cei mai adicţĭ credincioşĭ ai guvernului.

Intru atâta nu are dreptate Traianŭ Doda.

Cumcă aceştĭ deputaţĭ din Ungaria de susŭ, Ardélŭ, Banatŭ, Bacíca nu suntŭ panslavĭ, daco-românĭ séu omladiniştĭ, acésta încă nu dovedesce, că ei nu representă pe alegĕtorii lorŭ, pentru-că, harŭ Domnului, cei necredincioşĭ şi contrarii patriei suntŭ şi în sinulŭ naţionalităţilorŭ pretutindenĭ în minoritate, ci dovedesce numai puterea ideei de statŭ maghiarŭ, că adecă simţĕmêntulŭ de solidaritate a pĕtrunsŭ întrega naţiune, fără osebire de rassă.

Şi acum venimŭ la partea cealaltă a temei nóstre.

Pentru ce oposiţiunea maghiară nu póte rĕsturna guvernulŭ actualŭ şi sistemulŭ sĕu rĕu pentru întregŭ poporulŭ şi pentru tótă ţĕra.

Din causa naţionalităţilorŭ. Şi încă în două privinţe: una este, că în cercurile naţionalităţilorŭ majoritatea alegĕtorilorŭ este guvernamentală, alta este că opoşiţiunea naţionalităţilorŭ séu că face passivitate, séu că urmăresce o politică contrară patriei şi maghiarismului cu care nicĭ o partidă maghiară nu póte întra în solidaritate.

Aceea, că partida guvernului strigă ca din gura şerpelui în contra oposiţiei, îndată ce acésta întră în comitatele ei, că este gata a se uni cu Panslavii, Dacoromânii, Schulvereiniştii şi cu mai multe suspiţiunĭ deacestea, tóte acestea nu sparie pe oposiţiă, care fórte bine scie, că este numai apucătură de corteşĭ şi că totŭ acei domnĭ, carĭ strigă aşa, se tocmescŭ cu agitatorii naţionalĭ valahĭ şi slovacĭ şi cumpĕră dela ei voturile naţionalităţilorŭ, ceea ce oposiţiunea nu o face şi nicĭ n'are modru de a o face. Décă ar faceo guvernulŭ, îndată ar declara pe oposiţiă de vêndĕtóre de patriă. *Dér oposiţia maghiară care vede, că parte din plângerile slovace, valahe, sêrbe suntŭ adevĕrate şi acésta o recunósce*, tot-odată declară, că de geaba caută candidaţĭ în aceste cercurĭ, între domnii de acelo abia se găsescŭ de aceia, carĭ aspiră ca sĕ ia asupră-şĭ sarcina de deputatŭ, şi décă din centru se trimete vre-unulŭ, acesta de cele mai multe orĭ cade. Şi tocmai alegĕtorĭ valahĭ, sêrbĭ şi slovacĭ suntŭ aceia, carĭ se lapĕdă de elŭ, de acela pe care l'au primitŭ cu entusiasmŭ, care a ascultatŭ plângerile lorŭ, care s'ar nisui a câştiga valóre postulatelorŭ lorŭ îndreptăţite, care se declarase independentŭ în dietă şi este pentru rĕsturnarea guvernului. Pe astfeliu de candidaţĭ alegĕtorii naţionalităţilorŭ 'i lasă mai cu sémă sĕ cadă. Ei şi-eşĭ au sĕ-şĭ împute dér, décă guvernulŭ 'i asupresce.

Amŭ disŭ, că este între plângerile naţionalităţilorŭ adevĕrŭ. Cum sĕ nu fiă? Abusurile electorale suntŭ unŭ felŭ în judeţulŭ Timişŭ ca şi în Somogy. Actele de violenţă ale administraţiunei suntŭ unŭ felŭ în Solnocŭ-Dobéca şi în Hontŭ, crescerea nepăsătóre a dărilorŭ şi nemilósa incassare a lorŭ nu este astfelŭ în comitatulŭ Pestei ca în Turotz, corupţiunea e în Caraşŭ aşa ca şi în Györött modulŭ celŭ rĕu de tractare cu poporulŭ săracŭ nu este altulŭ în Neogradŭ ca în comitatulŭ Tĕrnavei, justiţia este scumpă şi nesigură pretutindenea şi neorênduelile suntŭ în tótă ţéra colosale.

La acestea Maghiarulŭ dice: Bătaia lui Dumnedeu pe capulŭ nostru este acestŭ guvernŭ, trebue sĕ'lŭ rĕsturnămŭ şi resistândŭ banilorŭ şi puterei alege pe oposiţionalii sĕi, omulŭ naţionalităţii însă ocărĕsce fără causă statulŭ maghiarŭ şi naţiunea maghiară şi alege guvernamentalĭ.

Aşadér nu naţionalităţile suntŭ acelea, carĭ nu potŭ sĕ se fericéscă din causa nóstră, ci noi nu ne putemŭ ferici din causa naţionalităţilorŭ.

Marea greşéla a guvernului este însĕ, că cu acestŭ monstruosŭ sistemŭ şi rea economiă câştigă statului maghiar duşmanĭ între naţionalităţĭ, în locŭ ca prin o politică bună sĕ adune amicĭ şi sĕ întăréscă unitatea naţională.

Repetămŭ fabula despre vêntŭ şi sóre: vêntulŭ n'a pututŭ spinteca haina de pe călĕtorŭ, căcĭ cu câtŭ sufla mai tare, cu atâtŭ i-o aduna mai multŭ la olaltă, radele calde ale sórelui însĕ l'au pututŭ face în scurtŭ timpŭ ca sĕ-şĭ desbrace mantaua.

Décă guvernulŭ ar fi organisatŭ bine statulŭ maghiarŭ, décă ar face economiă bună, décă ar guverna poporulŭ dreptŭ, omenesce şi cinstitŭ în sensulŭ strînsŭ alŭ cuvêntului, décă ar nisui a câştiga naţionalităţile şi nu a le speria, nu numai ar căpĕta deputaţĭ guvernamentalĭ, ci ar cresce şi cetăţenĭ credincioşĭ ai statului.

Dér principiulŭ guvernului actualŭ este, că statulŭ este alŭ lui şi al partidei sale, şi orĭ cine, décă nu e guvernamentalŭ, sĕ fiă în politică sugrumatŭ, sĕ fiă scosŭ din viéţa publică, sĕ nu se împărtăşéscă la folósele statului, sĕ nu se pótă valora pe tĕrêmulŭ socialŭ: acésta a produsŭ amărăciune, şi celŭ ce s'a născutŭ nemaghiarŭ iute o spune, că a fostŭ scosŭ din monopolulŭ statului de aceea, pentru că este maghiarŭ şi guvernulŭ face din elŭ panslavŭ, dacoromânŭ şi omladinistŭ.

De esemplu guvernulŭ împarte demnităţĭ, nobilităţĭ şi titlurĭ spre a distinge pe cei vrednicĭ şi pe cei cu merite mai puţinŭ cunoscute; cu acésta rĕsplătesce serviciile aderenţilorŭ sĕi de partidă, dér ca sĕ câştige statului şi naţiunei aderenţĭ prin acésta, nicĭodată nu i-a venitŭ în gândŭ. Meritulŭ, décă este oposiţionalŭ, sĕ nu se aştepte la recunóscere. Nicĭ Stefanŭ Bitto, nicĭ Alexandru Mocsony n'au fostŭ numiţĭ membri ai camerei magnaţilorŭ, cu tóte că acolo le e loculŭ şi e fórte naturalŭ, că Bitto dice: „m'au lăsatŭ afară pentrucă sunt oposiţionalŭ," Mocsony însĕ îşĭ gândesce: „m'au lăsatŭ afară pentru-că sunt de origine valahă." Este bună acéstă politică? Ca politică de naţionalitate ea este cea mai rea ce se póte cugeta.

Dér ce-i pasă lui Tisza, când, radimându-se pe naţionalităţĭ, se provócă la aceea, că maioritatea lorŭ este mulţamită cu guvernulŭ şi numai Traianŭ Doda şi cerculŭ lui forméză escepţiune.

Unulŭ însĕ nu numĕră, acésta o spune însu-şĭ Traianŭ Doda.

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

Frisa din sala mare a Ateneului românŭ.

(Fragmentŭ din conferinţa ţinută de d. A. Odobescu la Ateneulŭ românŭ din Bucurescĭ.)

(Fine.)

Câte alte scene, pline de sufletescĭ şi patriotice avênturĭ, ne mai presintă şi urmarea mai apropiată a analelorŭ nóstre. Şi într'adevĕrŭ, étă că am şi sositŭ la unŭ momentŭ capitalŭ, la punctulŭ culminantŭ din mijloculŭ acestei serii, acela, care în astă parte corespunde întocmai cu apariţiunea strălucită a lui Traianŭ, pe frisa opusă. Aci vedemŭ acum pe eroulŭ nostru dela Călugărenĭ şi dela Mirişleu, ajunsŭ sĕ cuprindă în vitéza-i stângăciă totŭ ce e neamŭ de Românŭ dincóce şi dincolo de Carpaţĭ. Étă-lŭ, étă pe Mihaiu alŭ nostru Vitézulŭ, că abia apucă cu viéţă ajunulŭ acelei dile măreţe, în care elŭ s'ar fi învederatŭ lumii întregĭ ca Rege alŭ Daciei Române! decĭ ochiulŭ lui va căta ţintă la gloriosulŭ străbunŭ. care'i înfiinţase acea patriă română, pe care dênsulŭ, pentru o clipă celŭ puţinŭ, a strâns'o la o laltă şi a ridicat'o dreptŭ în picióre!

Cu mişelésca lui jertfire de către vecĭnicii duşmanĭ ai Românimei, nu disparŭ încă cu totulŭ figurile impunĕtóre din istoria ţĕrii. Pe cumpĕnitulŭ şi vrednniculŭ unchiaşŭ Mateiu Basarabŭ îlŭ vedemŭ luptându-se cu de-o potrivă succesŭ în sferele culturei naţionale, ca şi pe câmpurile de resbelŭ; ér între tóte, mai pre josŭ nu se lasă rivalulŭ sĕu din Moldova, fastuosulŭ şi impetuosulŭ Vasile Lupu.

Apoi mai vinŭ şi chipurile strălucite al unui Şerbanŭ Cantacuzino şi alŭ unui Dimitrie Cantemirŭ, cercându-se şi unulŭ şi altulŭ, după puterile sale, sĕ deslipéscă ţĕrile române de tĕmpita barbariă a Otomanilorŭ şi sĕ le îndrepteze spre civilisaţiunea Apusului.

Figura mai discoloră şi mai şovăindă a martirului Brâncovénu prevestesce, în modŭ tragicŭ, umilirea, ce pe timpŭ de unŭ secolŭ are sĕ sugrume de aci înainte pe bietulŭ neamŭ românescŭ.

Dér, până a nu ne confunda în aceste triste întunecimĭ, sĕ nu uitămŭ a dice că, prin tóte acele tabele ale trecutului, au sĕ se prepue cu onóre şi fisionomiile caracteristice ale unorŭ scriitorĭ de frunte, ca Urechii şi Costinii, ca Năsturci şi Grecenii, ale unorŭ capĭ lăudaţĭ ai Bisericei, ca Dosoftei şi Antimii, ale unorŭ femei chiarŭ, esemple de tărie şi de blândeţe, dulcĭ séu aspre figurĭ, care vorŭ învia şi ele cu farmeculŭ femeiesc imaginele traiului naţionalŭ alŭ Românilorŭ.

Ajungemŭ însĕ, orĭ şi câtŭ amŭ voi sĕ'lŭ ocolimŭ, la momentulŭ unde tabelulŭ se întunecă. Atuncĭ a sositŭ periodulŭ de jale, când ţĕrile nóstre au cădutŭ, slăbite, pradă agenţilorŭ fanarioţĭ ai Turciei... Mĕ întrebĭ, cu ce colorĭ spălăcite şi sarbede va puté artistulŭ sĕ stigmatiseze acele timpurĭ fatale?

Câtŭ despre mine, n'aşŭ sci cum sĕ'l povĕţuescŭ mai bine, de câtŭ îndemnându-lŭ sĕ se inspire, atâtŭ spre a înjosi pe împilatorĭ, cât şi spre a deschide o zare mai luminósă pentru cei împilaţĭ, sĕ se inspire, dicŭ, din câte-va versurĭ scrise, tocmai la anulŭ 1821, la momentulŭ când rĕsare din poporulŭ oltenescŭ, eroulŭ liberatorŭ Tudorŭ Vladimirescu. Acele versurĭ suntŭ ale Văcărescului, poetulŭ liricŭ şi uneorĭ filosofŭ, Văcărescu celŭ cu *Primăvĕra amorului* şi cu *Césornicululŭ îndreptatŭ.* Ele dicŭ, într'o isbucnire de dréptă scârbă şi mâniă:

Aidĭ, Române! căcĭ e vreme
De când ţĕra ta totŭ geme,
Suferindŭ ruşinĭ şi gróze
Sub cumplirea multorŭ lóze.
Aidĭ voinice! te arată
Că totŭ eştĭ, ce-ai fost odată,
Cu unire şi cu minte,
Cu de arme drepturĭ sfinte,
Cerulŭ slava ta voiesce!
Aidĭ, voinice! Biruesce!

Şi într'adevĕrŭ Românulŭ a biruitŭ Din ce în ce vedemŭ orisontulŭ naţionalŭ înseninându-se, limpedindu-se. Cam greu o ducŭ câtva timpŭ domnii pămêntenĭ, încă sfioşĭ, încă umilĭţĭ. Dér Românii au prinsŭ la inimă. Ei păşescŭ încetinelŭ şi cam pe dibuite în palida lucóre a primilorŭ zorĭ ce vestescŭ o nouă di de viéţă naţională.

Însĕ, étă lucéfĕrulŭ dimineţei începe a se ivi; sub ale lui sclipirĭ distingemŭ unŭ chipŭ neaoşŭ românescŭ, care adună în mâna sa îndrăzneţă două crâmpeie de sceptru, din care pregătesce tulpina unui regatŭ. Totŭ elŭ, ca prin farmecŭ, face, într'o di, din patru milióne de proletarĭ clăcaşĭ, o ţĕră întrégă de moşnenĭ, o ţĕră în care totŭ omulŭ îşĭ are partea sa din pămêntulŭ patriei.

De aci înainte sórele României póte sĕ rĕsară! Nouŭ alesŭ alŭ ţĕrii, odraslă de o miie de anĭ regală, va afla braţe de sătenĭ românĭ, gata a'lŭ secunda pe câmpurile de vitejiă şi a câştiga cu voi-

Crisa ministerială din România.

„Neue Freie Presse“, aducêndŭ scirea, că combinaţiunea ministerială cu prinţulŭ D. Ghica n'a reuşitŭ, ḑice:

Din punctŭ de vedere alŭ raporturilorŭ comerciale între Austro-Ungaria şi România nu ne póte păré rĕu de acésta, pentru că d-nii Ghica, Aurelianŭ, Protopopescu şi Ferichide, carĭ aveau sĕ facă parte din noulŭ cabinetŭ, nu suntŭ amicĭ ai înţelegerii politice-comerciale cu monarchia nóstră. Şi în ministerulŭ Brătianu, care politicesce este celŭ mai favorabilŭ pentru Austria, şedeau numai doi contrarĭ ai rĕsboiului vamalŭ: d-nii Brătianu şi Sturza. De vorŭ veni aceştĭ doi la guvernŭ, atuncĭ celŭ puţinŭ se potŭ continua încercările de a face finitŭ rĕsboiulŭ vamalŭ. Dér aşteptărĭ sanevinice nu putemŭ nutri nicĭ chiar în casulŭ acesta.

SCIRILE ḐILEI.

Suntŭ numiţĭ oficerĭ la glóte în Braşovŭ dintre Românĭ: Ioanŭ *Aronŭ*, Victorŭ *Popescu*, Laureanŭ *Manu*, *Simionŭ Damianu*, Dumitru *Iarca*, Ioanŭ *Cipu*, Petru *Popŭ*, Cristofŭ *Alexi*.

***

Ministrulŭ unguressŭ de comunicaţiune a concesŭ, ca de aci încolo nu numai *tinerii obligaţĭ la serviciulŭ militarŭ* şi trimişĭ înaintea comisiunei de suprarbitrare, ci şi *acele rude ale lorŭ*, pe a căror incapacitate de a munci îşĭ întemeiază petiţiunile de liberare din armată, sĕ pótă fi transportaţĭ pe căile ferate ungare după dispositiunile tarifului militarŭ. Ministrulŭ de honveḑĭ a încunosciinţatŭ tóte jurisdicţiunile despre acéstă favorisare.

***

Cismarii din Braşovŭ, aflându-se într'o situaţiune strîmtorată, au adresatŭ prin deputatulŭ Maurer o petiţiune către ministru-preşedinte ungurescŭ, ca sĕ le uşureze acéstă situaţiune. Ministrulŭ a avisatŭ petiţia la camera de comerţŭ şi industriă din Braşovŭ cu observarea, ca sĕ-şĭ dea părerea cum sĕ se ajutoreze petenţilorŭ. De altă parte comitele supremŭ a întreprinsŭ paşĭ în acéstă privinţă la ministerulŭ de honveḑĭ şi la ministerulŭ comunŭ de rĕsboiu.

***

In ḑilele trecute a fostŭ împuşcatŭ prin ferésträ, pe cândŭ sta în casă, notarulŭ *Florentinŭ* din comuna *Cuşteiu*. A fostŭ arestatŭ ca bănuitŭ de a fi comisŭ atentatulŭ şi escortatŭ la Vêrşeţŭ judele de satŭ Dumitru *Popovicĭ*. Arestarea acestuia a făcutŭ sensaţiune, deórece Popovicĭ aparţine clasei burgese inteligente şi guvernulŭ ungurescŭ aştepta tocmai dela elŭ sĕ restabiléscă ordinea în Cuşteiu. Aşa istorisescŭ foile ungurescĭ.

***

Calea ferată sĕcuiască *Haşfalĕu-Odêrheiu* fiindŭ terminată, se va preda comunicaţiunei la 3 (15) Martie.

***

Lui „Ellenzék“ i se scrie din Budapesta, că în diminéţa ḑilei de 7 Martie s'a încinsŭ o dispută înverşunată între deputaţii guvernamentalĭ Beöthy Algernon şi Boer Bela asupra întrebărei, *décă Tisza este omŭ de trébă, orĭ nu este omŭ de trébă?* Boer, făcêndŭ escepţiune dela regula guvernamentală, ḑise unŭ *„nu!“* Beöthy, vrêndŭ pentru acésta sĕ-lŭ înveţe pe Boer „disciplină“, îi trase o palmă. Boér încă nu a statŭ cu mânile în sînŭ ci trânti pe Beöthy de o masă, aşa că cu capulŭ acestuia rupse o bucată din masă, care era de marmoră. Insĕ şi cu capulŭ spartŭ Beöty avŭ curagiulŭ sĕ ia unŭ scaunŭ ca sĕ arunce cu elŭ asupra contrarului sĕu. S'a întêmplatŭ însĕ, că unŭ altŭ soiu de „diplomaţĭ“, adecă chelnerii, păşiră la mijlocŭ şi pe politicii luptătorĭ pentru „părintele“ patriei îi despărţiră. In ḑiua următóre urmă duelulŭ cu pistóle.

***

Din causa viscolelorŭ şi zăpeḑii celei marĭ ce a căḑutŭ la 5 şi 6 Martie n., pe linia ferată din valea Someşului a fostŭ întreruptă totalŭ *comunicaţiunea între Apahida şi Valasutŭ*. Trenulŭ ce a plecatŭ la 6 Martie din Deşiu s'a înemeţitŭ lângă *Valasutŭ*, ér la 7 Martie nicĭ unŭ trenŭ din Cluşiu n'a putută pleca la Deşiu.

***

Adausulŭ orăşenescŭ de dare în *Tîrgu-Mureşului* s'a sporitŭ dela 17 la 25 procente.

Bune semne!

***

O mare cassă comercială olandesă *a esportatŭ* din Ungaria, din tómna trecută până acum, *800 vagóne de cépă* pentru pieţele Angliei. Urmândŭ esemplului acestei casse, au mai esportatŭ şi alţii vr'o 400 de vagóne. Preţulŭ cepei la cumpărare s'a ridicatŭ dela 2 fl. până la 8 fl.

***

Erĭ a fostŭ înmormêntatŭ *Toma Vlădărênu* din *Braşovu-vechiu* care a trăitŭ 115 anĭ. Bĕtrânulŭ a umblatŭ pe afară până în ajunulŭ morţii sale. Incă înainte cu câţiva anĭ a îngrijitŭ singurŭ ca sĕ fiă înmormêntatŭ cum se cuvine, plătindŭ preotului şi cumpărându'şĭ cosciugulŭ şi hainele de mortŭ, pe care le-a ţinutŭ în podŭ.

***

In 5 Martie, la staţiunea *Oradea-mare* fŭ găsitŭ într'unŭ vagonŭ alŭ trenului mixtŭ ce sosise dela Cluşiu unŭ omŭ anume August Zippersauer scăldatŭ în sânge. Chemându-se repede mediculŭ căii ferate constată că acelŭ omŭ, ce zăcea fără consciinţă, îşĭ tăiase vinele în scopŭ de a se sinucide. Legându-i-se rănile, fŭ dusŭ în spitalŭ.

Academia ungurécă.

La 5 Martie, membrulŭ corespondentŭ br. Blasiu Orbanŭ şi-a ţinutŭ disertaţiunea sa de intrare ca membru în academiă. A vorbitŭ despre *„Originea şi instituţiunile Sĕcuilorŭ.“*

Contrarŭ acelora, carĭ ḑicŭ că Sĕcuii suntŭ păzitorĭ de graniţă ungurĭ, colonisaţĭ de Ladislau celŭ sfântŭ şi de succesorii sĕi, fără însĕ a dovedi acésta, Orban susţine părerea Anonimului, că *Sĕcuii suntŭ de origine hunică.*

Colonisarea unei jumĕtăţĭ de milionŭ de păzitorĭ de graniţă ar trebui sĕ se dovedéscă cu documente, décă aşa ar fi. Argumentarea linguistică a lui Paul Hunfalvy se întemeiază pe base slabe, care se clatină, ḑice Orbanŭ. Tocmai Anonimulŭ, care a trăitŭ curêndŭ după Ladislau celŭ sfântŭ şi după succesorii acestuia, ar trebui sĕ scie ceva despre colonisare şi n'ar puté nicĭdecum sĕ numéscă pe Sĕcui rĕmăşiţe de Hunĭ.

O dovadă importantă despre aceea, că Sĕcuii locuiau deja în ţéra lorŭ înainte de venirea Ungurilorŭ, este pentru disertantŭ constituţiunea curatŭ democratică a Sĕcuilorŭ, care se deosebesce de constituţiunea ungurécă împănată de multe elemente feudale. Sĕcuii au fostŭ păzitorii rĕmaşĭ aci ai moştenirei ce lĭ-a lăsat'o Atila şi după aceea aliaţĭ ai Maghiarilorŭ, cuceritorĭ ai lui Arpad, ér nu Maghiarĭ transferaţĭ la marca ostică ca păzitorĭ ai graniţei de către regii arpadianĭ de mai târḑiu.

Petrecerea poporală din Betlénŭ.

(Urmare şi fine.)

Finindu-se piesele teatrale, junimea română betlenéscă, între carĭ putemŭ aminti pe diletanţii: Ilie Mircea papucarŭ de renume, Ioanŭ Morarŭ, papucarŭ, George Moldovanŭ mĕsarŭ, Ioanŭ Şvagĕu, economŭ, Niculae Işanŭ, sodalŭ de papucăriă, din Sibiiu domiciliatŭ în Betlénŭ etc., au esecutatŭ în quartet într'unŭ modŭ înălţătorŭ de inimă mai multe cântece române, precum: *Trei colorĭ, Adio, Românulŭ* cu refrenulŭ: până când Românŭ vei fi, nu te teme că-i peri ş. a. Cântările s'au continuatŭ la pausă şi printre jocurĭ.

Sosindŭ rêndulŭ jocului, precum o ghirlandă de florĭ, aşa frumósele şi voinicii noştri formară cununa mândrei hore românescĭ. In fruntea acestei cununĭ răpitóre de inimĭ prin preponderanţa şi varietatea pitorescului costumŭ strămoşescŭ. am vĕḑutŭ păşindŭ presidentă şi Regina petrecerei: d-na şi d-şóra Otilia Puşcariu, d-na Iosefina Popŭ n. Welter, Flórea Moldovanŭ n. Cârcu ş. a., d-nii Grigoriu Puşcariu protopopŭ, Gabrielŭ Popŭ cancelistŭ pretorialŭ, Ioanŭ Grecu, proprietarŭ, Simionŭ Moldovanŭ şi.... alţii. Prin acésta d-nii şi d-nele amintite, dér, deschilinitŭ d-lŭ şi d-şóra Puşcariu şĭ-au câştigatŭ nemărginita iubire şi stimă a poporului betlenescŭ. S'au jucatŭ şi cuadrile şi alte jocurĭ de salonŭ. Cu toţii s'au aflatŭ fórte bine chiar şi comercianţii si profesioniştii străinĭ carĭ veniră sĕ-şĭ petrécă în mijloculŭ plugarilorŭ noştri. La órele $^1/_2$4 diminéţa d-lŭ şi d-na Puşcariu dinpreună cu 'd-şóra între „vivate“ părăsiră sala. Ceilalţĭ 'şĭ petrecură până la ivirea aurorei pe crescetele „délului păcii“ (Bichihigiu.) Toţĭ ne-amŭ dusŭ la ale nóstre ducêndŭ cu noi comorĭ de neşterse amintirĭ.

Profitulŭ moralŭ alŭ acestei petrecerĭ trece peste tóte aşteptările nóstre, ér venitulŭ materialŭ — destinatŭ în favorulŭ bisericei şi alŭ şcólei române locale — între împrejurările vitrige de astăḑĭ este multămitorŭ, incurgêndŭ încă şi saprasolvirĭ dela onor. d-nĭ şi d-ne:

1. Gregoriu Puşcariu, protopopŭ, 1 fl. 60 cr. 2. Gabrielŭ Popŭ, cancelistŭ pretorialŭ 1 fl. 08 cr. 3. Nastasia Popŭ mósă diplomată 2 fl. 50 cr. 4. Constantinŭ Popŭ preotŭ în Ruşiurĭ 50 cr. 5. Simionŭ Moldovanŭ învĕţător 50 cr. Flóre Moldovanŭ n. Cârcu învĕţătóre 50 cr. 7. Florianŭ Iacobŭ neguţătorŭ 50 cr. 8. Maria Motêntanŭ mósă diplomată 50 cr. 9. Carolŭ Bobŭ, bucătarŭ 50 cr. 10. Iosifŭ Conţiu, economŭ dominalŭ 50 cr. Teodorŭ Albu, morariu 50 cr., toţĭ Betlenescĭ — afară de posiţia 4 — în suma de supra-solvirĭ fl. 9 fl. 18 cr. Intrarea 54 fl. Suma venitului brutto 63 fl. 18 cr. Spese 13 fl. 18 cr. resultă în venitulŭ netto fl. 50 pentru scopulŭ amintitŭ mai susŭ.

Cu acéstă ocasiune esprimămŭ onor. d-ne şi d-nĭ participanţĭ, dér deosebitŭ acelora, carĭ au binevoitŭ a face şi suprasolvirĭ nemărginita recunoşcinţă şi multămită, a Comitetului bisericescŭ-scolasticŭ şi a poporului românŭ din Betlénŭ.

Din încrederea Comitetului bisericescŭ-scolasticŭ.

Betlén, Martie 1888.

Binevoitorulŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Berlinŭ, 10 Martie. Noulŭ Rege primesce numele de „Fridericŭ III.“

Bismark a primitŭ următórea telegramă din San-Remo:

„In momentulŭ celui mai adêncŭ doliu vĕ esprimŭ D-vóstre şi ministeriului de interne multămită pentru fidelitatea şi devotamentulŭ cu care i-aţĭ servitŭ rĕposatului. Contezŭ pe ajutorulŭ tuturora la greaua problemă ce mi se impune. — Fridericŭ.“

La órele $12^1/_2$ apărŭ Bismark în dietă. Ochii îi erau tare plânşĭ. Elŭ vorbì cu suspinurĭ. Moltke sta nemişcatŭ ca o statuă. Era demnŭ de admiratŭ cum Bismark lĭ-a pusŭ representanţilorŭ imperiului la inimă ultimele vorbe ale împĕratului Vilhelm ca unŭ testamentŭ politicŭ şi ca admoniare ca sĕ fiă uniţĭ pentru conservarea imperiului. Totodată cancelarulŭ a declaratŭ, că demnitatea de împĕratŭ şi rege a trecutŭ asupra moştenitorului tronului Fridericŭ.

Imormêntarea se face în Mausoleulŭ din Scharlottenburg. La îmormêntare se vorŭ înfăţişa representanţii princiarĭ ai tuturorŭ suveranilorŭ Europei.

Impĕratulŭ a adresatŭ unŭ rescriptŭ către ministeriulŭ de interne, ḑicêndŭ: In privinţa doliului obicĭnuitŭ ce-lŭ va purta ţéra nu luămŭ nicĭ o disposiţiă, ci lăsămŭ ca fiecare Germanŭ însuşĭ sĕ chibzuiéscă, cum sĕ dea mai bine espresiune întristării sale faţă cu mórtea unui asemenea monarchŭ.

In palatulŭ prinţului de corónă s'a arboratŭ unŭ nou stindardŭ împĕrătescŭ galbenŭ.

San-Remo, 10 Martie. Prima scire despre mórtea împĕratului a sositŭ la 10 óre înainte de améḑŭ. Familia este adêncŭ întristată. Impĕratulŭ Fridericŭ (fostulŭ prinţŭ de corónă) va pleca la 8 óre diminéţa. Fridericŭ voesce sĕ ia însuşĭ dispositiunile în privinţa îmormêntării.

In nóptea din urmă împĕratulŭ a avutŭ neîntreruptŭ unŭ somnŭ bunŭ.

Viena, 10 Martie. Aḑĭ la améḑŭ se duse Maiestatea Sa la ambasadorulŭ Germaniei, spre a'i esprima cea mai adêncă a sa condolenţă.

La înmormêntare îlŭ va representa prinţulŭ de corónă Rudolfŭ.

Parisŭ, 10 Martie. Preşedintele Republicei Carnot a adresatŭ împĕratului Fridericŭ o telegramă de condolenţă.

Bucuresci, 10 Martie. Regele Carolŭ plécă aḑĭ la îmormêntare.

Londra, 10 Martie. Prinţulŭ de Wales va representa pe regina Victoria la îmormêntarea împĕratului Vilhelm.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 9 Martie st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	95.70
Renta de hârtiă 5%	82.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune)	93.70
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune)	123.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	108.
Bonurĭ rurale ungare	104.—
Bonurĭ cu clasa de sortare	103.60
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ	103.60
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.60
Bonurĭ rurale Transilvane	103.75
Bonurĭ croato-slavone	103.25
Renta de hârtiă austriacă	77.05
Renta de argintŭ austriacŭ	78.30
Renta de aurŭ austriacă	107.65
Losurĭ din 1860	131.75
Acţiunile băncei austro-ungare	856.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungur.	269.
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	266.60
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.99
Napoleon-d'orĭ	$10.05^1/_2$
Mărcĭ 100 împ. germane	62.40
Londra 10 Livres sterlinge	127.10

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu

---

nicia lorŭ oţelulŭ din care elŭ îşĭ va corona conii de rege românescŭ!

Chipulŭ mândru alŭ alesului nostru elŭ învingĕtorulŭ dela Plevna, îlŭ vomŭ vedé atuncĭ profilându-se cu dréptă semeţiă pe radiosulŭ cercŭ alŭ sórelui rĕsăritŭ la orisontŭ! Şi astfelŭ chiarŭ deasupra loculuì, unde elŭ va veni sĕ ia parte la sĕrbătorile luminătóre ale Ateneului, se va încheia şi a doua seriă de scene prin care penelulŭ va trăda viitorimei, în urma tuturorŭ măririlorŭ şi nevoilorŭ României, lăudatele şi gloriósele lui fapte!

Ĕtă, acesta e visulŭ meu!

Dér îmĭ lipsesce darulŭ de a'lŭ zugrăvi în colorĭ, mai multŭ chiar póte decâtŭ acela de a vi-lŭ descrie prin graiu. Vi l'am spusŭ însĕ, dómnelorŭ şi domnilorŭ, cum am putută, numai şi numai pentru ca şi d-vóstră sĕ-lŭ visaţĭ... şi din rĕsputerĭ sĕ lucraţĭ cu toţii la a lui realisare.

Viă-ne pentru acésta în ajutorŭ cele douĕ marĭ patróne ale *Ateneului românŭ*:

Ḑeiţa înţelepciunei *Minerva-Atena* şi multŭ iubita nóstră patriă *România*...

(*„Românulŭ“*) **A. I. Odobescu,**

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucurescĭ la Braşovŭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Rêşnovŭ-Zêrnescĭ-Branŭ:* 12 óre 30 m. după amédĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după amédĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* [S. Georgĭ]: 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ:* 4 óre diminéţa.
e) „ „ la *Săcele:* 4 óre diminéţa.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rêşnovŭ-Zêrnescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte de amédĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Braşovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre diminéţa.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute séra.

„FURNICA“

cassă de economii, societate pe acţiunĭ în Făgăraşŭ.

CONVOCARE.

Domnii acţionarĭ ai Casei de economii „Furnica“, societate pe acţiunĭ, se învită prin acésta în virtutea § 16 alŭ statutelorŭ societăţii la

a IV-a Adunare generală ordinară,

care se va ţiné la **Făgăraşŭ în 16 Aprilie 1888 stilulŭ nou înainte de amédĭ la 10 óre în localulŭ societăţii.**

Obiectele:

1) Raportulŭ anualŭ alŭ direcţiunii, bilanţulŭ anului 1887 şi raportulŭ comitetului de supraveghiare.
2) Distribuirea profitului realisatŭ conform bilanţului.
3) Fixarea preţului marcelorŭ de presenţă, pentru direcţiune şi pentru comisarulŭ de di.
4) Alegerea, conformŭ §. 40 din statute a comitetului de supraveghiare.

Domnii acţionarĭ, carĭ în sensulŭ §§ 17, 18 şi 19 din statutele societăţii voiescŭ a participa în persónă séu prin plenipotenţĭ, suntŭ rugaţĭ a'şĭ depune la cassa societăţii séu la institutulŭ de creditŭ şi economii „Albina“ în Sibiiu, séu la Filiala acelui institutŭ în Braşovŭ, acţiunile lorŭ şi eventualŭ dovedile de plenipotenţă celŭ multŭ până în *14 Aprilie 1888 stilulŭ nou.*

Făgăraşŭ, în 25 Faurŭ 1888.

Direcţiunea societăţii.

CONTULŬ BILANŢULUI.

Active.

Active		fl.	cr.
Cassa în numĕrarŭ		2,187	28
Cambie		162,757	43
Imprumuturĭ pe hipotecă	6,537 fl. 50 cr.		
Impr. pe obligaţiunĭ cu cavenţĭ	20,196 „ 60 „	26,734	10
Spese de fondare	407 fl. 96 cr.		
după amortisare de	203 „ 96 „	204	—
Mobiliarŭ	430 fl. 02 cr.		
după amortisare de.	43 „ 02 „	387	—
Diverse conturĭ debitóre		1,992	32
		194,262	13

Pasive.

Pasive	fl.	cr.
Capitalŭ de acţiunĭ	30,000	—
Cambie reescomptate	73,165	33
Depunerĭ spre fructificare	71,665	30
Interese anticipate pro 1888	1,794	35
Fondulŭ de reservă	1,255	38
Dividende veridicate	81	—
Diverse conturĭ creditóre	9,954	33
Profitŭ curatŭ	6.346	44
	194,262	13

Făgăraşŭ, în 31 Decemvre 1887.

Alesandru Micu m. p., preşedinte. **Ioanŭ Dejenariu** m. p., comptabilŭ.

Ilariu Duvlea m. p., membru alŭ direcţiunei. **Basiliu Stanciu** m. p., membru alŭ direcţiunei. **Iuliu Danŭ** m. p., membru alŭ direcţiunei. **Ioanŭ Turcu** m. p., membru alŭ direcţiunei. **Demetriu Chisierianu** m. p., membru alŭ direcţiunei.

Subsemnatulŭ comitetŭ amŭ examinatŭ bilanţulŭ presentŭ şi confruntându-lŭ cu registrele principale şi auxiliare ale societăţii ţinute în bună regulă, l'amŭ găsitŭ în consonanţă cu aceleaşĭ şi exactŭ.

Făgăraşŭ, în 22 Faurŭ 1888.

Comitetulŭ de supraveghiare:

Iosifŭ Lissai m. p. **Dr. Nicolau Motocu** m. p. **Dr. Andreiu Micu** m. p.